

MARINA ALMASAN

PE URMELE VIKINGILOR
JURNAL DE CALATORIE
IN SUEZIA

Prefețe de:

Therese Hyden, Mihai Tatulici, Bogdan Popescu,
Lucian Avramescu, Adrian Artene

CORINT
BOOKS

—2020—

CUPRINS

O carte plină de povești și istorie despre Suedia . . .	7
Marina face politică externă!	9
O invitație pentru orice cititor pasionat de călătorii	12
Cum ia Marina Almășan Planeta la pas.	14
Jurnalul suedez al Marinei.	17
1. Test de cultură generală	27
2. Puțină istorie, la mii de metri altitudine	32
3. Locul în care miroase a... creier ars!	38
4. Cum să nu te îndrăgostești de vikingi?!	45
5. Fotografiile care respiră odată cu noi	52
6. Acasă la Doamne-Doamne	59
7. „O femeie puternică este o femeie care știe cum să-și folosească abilitățile, rămânând în același timp modestă”	64
8. O Marină într-o zonă... marină!	74
9. Căsuța noastră, cuibușor de... suedezi!	79
10. Ca la țară.	86
11. Când busola indică Nordul	91
12. Despre artă. Cea de ieri și cea de azi-măine . .	102
13. Orașul în care nu te plictisești niciodată	113

14. PANDANA – combinația perfectă între zeul Pan și talentata „suedează” Dana Dragomir	121
15. Lecție de istorie „pe viu”	137
16. „Ia mai toarn-un păhărel!”	147
17. Despre „ai carte, ai parte” în varianta suedează.	155
18. Acasă la Majestatea Sa	167
19. Tradițiile suedeze, posibil subiect de inspirație	172
20. Dintre sute de catarge.	181
21. Suedezul... bufet suedez!.	187
22. Acasă la ABBA	193
23. Din coșar – om de afaceri!	201
24. „Picanterii” suedeze	211
25. Printre roboți și jocuri pe calculator.	223
26. Drumul spre Suedia trece prin... stomac!	233
27. Undeva, între pământ și cer.	245
28. Drapel, monedă, imn	251
29. „Moda este o baghetă magică pentru psihologia noastră”	258
30. Muzee pe care era cât pe-aci să le ratez	272
31. Haihui, pe străzile din Stockholm	280
32. Spune-mi ce suvenir îmi dăruiești, ca să-ți spun cine ești!	288
33. „Să învățăm de la suedezi să fim mai toleranți, mai relaxați, mai puțin ignoranți”	295
34. Aventuri într-un bar din Stockholm.	305
35. În lumea poveștilor lui Astrid Lindgren	313
36. ...N-au mai încăput în valiză!	325
Epilog	347

O carte plină de povești și istorie despre Suedia

Cele mai frumoase călătorii pe care le-am făcut sunt cele în care am primit sfaturile și recomandările cuiva care fusese deja în acel loc. Deși se spune adesea că cele mai bune recomandări vin din partea localnicilor, acest lucru nu este neapărat adevărat. Devenim orbi și ignorăm istoria noastră locală și nu apreciem întotdeauna atracțiile orașului în care locuim sau ale altor locuri. Adesea, un străin va observa mai bine frumusețile locale. De aceea, este un cadou să ai persoane ca Marina, pline de curiozitate și întrebări, cu ajutorul cărora să călătorești și să descoperi orașul Stockholm!

Această carte este mai mult decât un simplu jurnal de călătorie, este o carte plină de povești și istorie despre Suedia, despre oamenii care locuiesc acolo și despre românii care au ales să trăiască în Suedia. Și, desigur, este și un ghid pentru următoarea dumneavoastră călătorie în capitala Suediei.

Cartea reflectă, de asemenea, unele dintre invențiile făcute în Suedia, precum și valorile prețuite în

Suedia: o societate în care primează transparența și egalitatea. Din istoria invențiilor suedeze și a dezvoltării nivelului de bunăstare suedez, veți găsi răspunsul la motivul pentru care Suedia are astăzi unele dintre cele mai mari companii de startupuri creative în domeniul jocurilor, muzicii și serviciilor.

Puteți descoperi un loc dacă îl vizitați, dar veți obține și mai mult din șederea dumneavoastră dacă veți interacționa cu oamenii. Marina și-a făcut timp și a depus eforturi pentru a-și face propriile impresii despre locurile pe care le-a vizitat și pentru a ni le împărtăși în această carte, împreună cu unele dintre situațiile pe care le-a trăit.

Titlul jurnalului de călătorie este „Pe urmele vikingilor”. Vikingii, veniți din toate țările scandinave, sunt adesea înfățișați ca niște oameni destul de cruzi. Oricine călătorește în Suedia sau întâlnește suedezi sperăm să descopere că nu suntem ca acei vikingi, ci suntem amabili! Deși, da, Suedia este încă un loc rece – cel puțin iarna.

Sunt onorată că Marina, o călătoare și scriitoare experimentată, a ales să petreacă timp la Stockholm pentru a descoperi „Veneția Nordului” și a ne împărtăși impresiile ei în această carte. Suedia și România sunt situate la capete opuse în Europa, dar, după cum se spune, „contrariile se atrag”.

Sper că această carte vă va face curioși despre Stockholm și Suedia și că veți avea ocazia nu numai să citiți cartea, ci și să călătoriți în Suedia!

Excelența Sa, doamna THERESE HYDEN,
Ambasadorul Regatului Suediei în România

Marina face politică externă!

Cum, de la o vreme, deplângem faptul că politica externă a României e sublimă, dar... lipsește cu desăvârșire, iată că apare o salvare.

E Marina Almășan, care se străduiește, de ceva vreme, să mai construiască, cu hărnicie, ceva relații de „colaborare” între țara noastră și alte țări ale lumii. Am o singura nemulțumire: că Marina nu trece de abordarea turistică, să încheie ceva contracte comerciale, să mai echilibreze balanța noastră de export atât de deficitară.

Trecând de la glumă la registru serios, să remarcăm faptul că autoarea noastră e departe de a fi o începătoare. Are deja o istorie: a bifat până acum câteva călătorii urmate de tot atâtea cărți, toate foarte interesante, și se pregătește – cred – să devină un adevărat blogger de turism.

Ultima ispravă e Suedia, o țară despre care noi știm că e în căutarea perfecțiunii sociale, dar care s-a pricopsit aiurea și cu epitetul de „socialistă”. În realitate, e cât se poate de capitalistă și (încă) foarte bogată, așa

că politicile publice liberale ajung la cetățean într-o proporție care a creat bunăstare și un sistem social extrem de protectiv.

De la vikingi la Nobel și de la aceștia până azi, Marina Almășan bifează cu hărnicie un program intensiv de vizitare pe care oricine îl poate folosi ca pe un eficient ghid de călătorie turistică.

Remarc la autoare o calitate pe care o are încă de la începuturile sale profesionale: acuratețea documentării. Marina nu se joacă: notează tot, înregistrează toate detaliile, descrie toate curiozitățile pe care privirea le întâlnește.

Cartea respiră un cert aer de admirație pentru modelul suedez: totul e bine făcut, totul e curat, totul e bine gândit, totul e eficient. Nu neagă nimeni seriozitatea suedeză, dar exaltarea „lucrului bine făcut” ar fi avut nevoie și de o contrapondere. Marina însă preferă să ne relateze mereu cum a fost ajutată să facă această călătorie, ce buni ghizi a avut, cu câtă amabilitate a fost primită, în loc să facă, acolo unde era necesar, și câte o remarcă reflexivă și chiar mai mult.

Câte evaluări s-ar fi putut face despre ultra celebrul Alfred Nobel: averea lăsată a fost plătită cu vârf și îndesat prin numeroasele vieți pierdute de cei care s-au întâlnit în războaie cu ultra celebra lui invenție.

Și chiar dacă Marina Almășan e doar activă și admirativă, nu și reflexivă, tot o citești cu interes, pentru că ea vine cu toată Suedia sub formă de povești, întâmplări și întâlniri care suscită interes.

Momentul în care scriu această prefață nu este însă un moment propice nici pentru călătorii și nici pentru

vacanțe: termin această mică prefață pe 6 aprilie, o zi din calendarul pandemiei cu coronavirusul, Covid-19.

Și cine e țara cu politica socială și sanitară cea mai ciudată de pe glob? Suedia. Ea n-a oprit școlile, nici reuniunile publice, nici măcar n-a decretat situație de urgență. E singurul stat de pe glob care se comportă atât de relaxat, ca să nu spun altfel.

Oare urmașii vikingilor vor coabita cu virusul? Greu de spus. Din acest punct de vedere, cartea Marinei Almășan ar avea nevoie măcar de un post-scriptum, dacă nu de o continuare. Oricum, cartea se va lansa după pandemie.

Sunt curios: ce preț va plăti Suedia pentru acest statut unic? Dacă le iese, admirația noastră pentru această țară nu va avea sfârșit. Oricum, noi le urăm sănătate și după ce am consumat această lecție de admirație despre un popor admirabil.

Bravo, Marina!

MIHAI TATULICI,
jurnalist

1

TEST DE CULTURĂ GENERALĂ

Mă frige iarăși dorul de călătorii, pofta de colindat lumea îmi bântuie nopțile; nările-mi de-abia așteaptă să fie cutreierate de aerul depărtărilor, tălpile-mi joacă nerăbdătoare în bocanci, visând la caldarâmul orașelor de peste mări și țări... Viitoarea destinație e de mult bătută-n cuie: un chef nebun de zăpadă mă-mpinge iarăși spre nordul Planetei. Toată iarna asta am alergat după zăpadă, și am chiuit precum un țânc ce-l surprinde pe Moș Crăciun coborând pe hornul casei în ziua când Bucureștiul a fost vizitat de câțiva fulgi răzleți. Care, fie vorba-ntre noi, nici măcar n-au apucat să ajungă până la asfalt, dizolvându-se în marea mea de regrete... N-a fost chip să zăresc zăpadă în București iarna asta; îi văd pe colegii care locuiesc departe de Televiziune cum se bucură, ca disperății, că n-a nins și se uită chiorăș la mine când mă lamentez la auzul fiecărei vești de primăvară de la meteorologi...

Și atunci am decis: următoarea mea carte va fi scrisă undeva unde e multă zăpadă... Nu, nu chiar la Polul Nord, dar obligatoriu într-una din țările acelea

dinspre capătul de sus al Pământului, acolo unde ier-
nile se simt ca acasă, unde-și are palatul Crăiasa Zăpe-
zii și unde albul face legea cele mai multe luni din an!

Am rotit globul pământesc și am pus degetul sus,
cât mai sus. SUEZIA! Așadar, va fi Suedia!... Mă mai
avusese ea oaspete, cu ani în urmă, vreo 15, pe când
făceam la TVR un serial de documentare pentru ti-
neret, intitulat „Planeta în jeanși”. Eram curioasă, pe
atunci, să văd ce îi seamănă și ce îi deosebește pe
adolescenții Planetei. Și din curiozitatea asta a mea a
ieșit un șir de reportaje prin lume, pornind de la Pi-
ramide și ajungând în Piața Roșie, sau din Acropole
la Rambla. Serialul i-a bucurat pe cei curioși aseme-
nea mie și i-a băgat în boală pe cei care au găsit în el
un motiv în plus să mă pizmuiască. Dar eu mi-am
văzut liniștită de drumurile mele, pe principiul „câi-
nii latră, caravana trece”, iar a mea s-a abătut, prin-
tre altele, și pe la Stockholm. Serialul viza însă, cum
spuneam, o temă anume, de nișă, așa că am petrecut
cele câteva zile suedeze prin școli, terenuri de sport,
cluburi, discoteci, tabere de elevi și alte locuri prin
care mișună, de regulă, adolescenții suedezi. Fasci-
nată de ceea ce apucam să mai văd, printre picături,
în drumurile mele (mă refer la orașul propriu-zis),
mi-am jurat atunci, în gând, să revin aici cu prima
ocazie, dar să am timp să cutureier pe-ndelete locurile
care mă lăsaseră aproape fără respirație...

Și, iată, prima ocazie a venit după doar... 15 ani (!),
dintr-o nespusă poftă de iarnă și dintr-un dor mocnit
de a mă reîntâlni cu Stockholmul. De data aceasta nu

urma să mă mai focusez pe adolescenți; obiectivul era o nouă carte: un nou jurnal de călătorie pe care să-mi așez numele...

Și dacă tot m-am referit la precedente „întâmplări” de acest fel, vă voi dezvălui un secret: în debutul fiecăruia dintre proiectele mele de călătorii prin lume, primul pas era să recapitulez cunoștințele pe care le aveam despre noua destinație. Așa ar fi urmat să fac și de această dată, însă pentru că Gemenii nu se dau în vânt după acțiunile repetitive, plictisindu-se repede până și de ei înșiși, de data aceasta mi-a venit o altă idee de „introducere în atmosferă”: să-i testez pe cei din jur. Pe prezumtivii mei viitori cititori. Să văd ce știu ei despre țara pe care o luasem eu în vizor. Așa că, folosind diverse ocazii și alegând interlocutori cât mai diferiți – pentru ca „eșantionul” să fie cât mai reprezentativ (că nu degeaba am învățat statistică în facultate!) –, am reușit să adun un curcubeu de răspunsuri ce definesc, de fapt, imaginea Suediei în ochii românului de rând. Ai celui nici genial, dar nici de la coada vacii...

Transcriu mai jos răspunsurile primite: „Ce știi despre Suedia? Păi, că e tot timpul frig pe acolo!” (M.S., contabilă); „E cumva Țara lui Moș Crăciun?!?” (A.T., licean); „Păi noi cumpărăm tot timpul chiftele suedeze de la IKEA!” (P.N., tehnician); „E țara care a inventat Premiul Nobel, parcă!” (S.A., studentă); „Ohoo! Pe vremea mea, litoralul era plin de suedeze! Am fript și eu câteva, da’ să nu mă audă nevastă-mea!” (R.T., șofer taxi); „E pe primul loc în

lume din punct de vedere al grijii față de cetățean, așa am auzit la televizor!" (F.A., pensionar); „Păi... Abba, Roxette, Ace of Base... mai vreți? Sunt geniali, suedezi! ăștia, la capitolul «Muzică»!" (S.D., IT-ist); „Eu conduc un Volvo, așa că, vedeți? se poate spune că sunt fan Suedia!" (M.A., stomatolog); „Aaa! E o țară în care e întuneric mai tot timpul, iar oamenii sunt depresivi!" (L.B., asistentă medicală); „Suedia e cea mai socialistă țară cu putință! Acolo socialism, nu ce am avut noi!" (D.L., profesor de biologie); „Suedia? Nu știu... cumva «bufetul suedez»?!" (O.C., violonistă)... Punând cap la cap toate aceste cunoștințe răzlețe despre o țară mult prea puțin cunoscută românilor, ne putem face o oarecare imagine „de pornire". Voi mai adăuga, scormonind în propriile sertare ale culturii generale, faptul că suedezi au pus pe picioare celebrul brand de ambalaje „Tetra Pak", că și ei (ca și norvegienii despre care am scris o carte anul trecut) se pot lăuda cu un trecut populat de vikingi și navigatori iscusiți, că femeile pasionate de fashion din întreaga lume își cumpără la greu haine de la H&M, nebănuind, multe dintre ele, că acesta este, de fapt, un brand suedez. Și să vă mai spun că autocamioanele acelea uriașe și moderne pe care scrie SCANIA, care spintecă planeta în lung și-n lat, tot în Suedia se produc, că noi – mai ales cei din generația mea – l-am admirat, ani în șir, la televizor, pe faimosul tenismen Bjorn Borg (căsătorit, la un moment dat, cu tenismena română Mariana Simionescu), că cinematografia suedeză ne-a furnizat niște nume uriașe, cum ar fi

actrițele Ingrid Bergman și Greta Garbo, actorul Max von Sydow sau regizorul Ingmar Bergman, că gradele Celsius din termometrele noastre au fost numite așa în cinstea „tăticului” lor, fizicianul suedez Anders Celsius și că, păstrându-ne în laboratorul de chimie și privind către bine cunoscutul pahar Berzelius, ni-l amintim pe chimistul suedez John Jakob Berzelius. Nu a ieșit în calea sondajului meu niciun pasionat de lecturi universale, căci sigur l-ar fi numit pe celebrul scriitor August Strindberg, iar dintre cei chestionați de mine, cel ce definise Suedia ca fiind „țara care a inventat Premiul Nobel” cu siguranță voia să spună că Alfred Nobel, om de știință suedez, a întemeiat, la un moment dat, acea fundație bine-cunoscută în întreaga lume care oferă anual faimoasele Premii Nobel.

Vor fi multe de povestit despre această țară fabuloasă. Nu întâmplător, noul meu jurnal de călătorie – cel pe care-l țineți acum în mână – are mult mai multe pagini decât precedentele. Și nu e scris deloc cu caractere mai mari!

Dar să nu vând blana ursului... din pădurile Suediei! Mâine, în zori, cursa Blue Air ne va depune, pe mine și pe Elena, fotoreporterul meu, pe aeroportul Arlanda, așa că acum vă rog să mă scuzați, mă voi retrage ca să-mi reconfigurez bagajul. Tocmai m-a sunat Elena, să mă anunțe că, deși nu e decât început de februarie, Accuweather Sweden anunță, pentru toată săptămâna viitoare, temperaturi pozitive! Se pare că am ratat și aici iarna...